

**YLIOPISTOKESKUSTEN KEHITTÄMINEN -
SEMINAARI LAHDESSA 23. - 24.9.2004**

Kohti vahvempia korkeakoulujen aluevaikutuksia

**Ylijohtaja
Arvo Jäppinen**

OPETUSMINISTERIÖ

■ KORKEAKOULU- JA ALUEPOLITIIKAN STRATEGIA-ASIAKIRJOJA

- Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2003 - 2008
- Opetusministeriön ja koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategiat
- Opetusministeriön TTS
- Opetusministeriön alueellisen koulutustarjonnan mitoitusta koskeva tavoitepäätös
- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteiset aluestrategiat
- Tekniikan alan selvitysmiehen raportti

KORKEAKOULU- JA ALUEPOLITIIKAN STRATEGIA-ASIAKIRJOJA...

- Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyön muistio
- Korkeakoulujen rakenneselvitys
- Valtioneuvoston päätös alueellisen kehittämisen tavoitteista
- Selvitysmies Siuruaisen raportti
- Selvitysmies Riepulan raportti
- Maakuntaohjelmat ja toteuttamissuunnitelmat
- EU:n koheesioraportti

■ OPETUSMINISTERIÖN ALUE-STRATEGIA JA SEN TAVOITTEET

■ Opetusministeriön aluestrategia

"Suomessa on korkealaatuiset, maan kaikki alueet kattavat koulutus-, tutkimus- ja kulttuuripalvelut, jotka edistävät kansalaisten hyvinvointia ja tasa-arvoa ja ottavat huomioon toimintaympäristön muutokset".

— Toimintaa kehitetään huolehtimalla riittävästä perusvoimavaroista maan eri osissa ja korostamalla toiminnan korkeaa laatua

— Alueiden tasavertaisia toimintaedellytyksiä vahvistetaan yhteensovittamalla kansallista koulutus-, tutkimus- ja kulttuuripolitiikkaa sekä alueiden kehittämistavoitteita ottaen huomioon eri alueiden erilaiset vahvuudet ja kehittämistarpeet

— Alueiden eri toimijoiden välistä yhteistyötä kehitetään strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi

■ KORKEAKOULUJEN "KOLMAS" TEHTÄVÄ LAISSA

KTPO:n aluestrategian tavoitteena:

- "Kansainvälisesti korkeatasoinen ja alueellisesti kattava korkeakoululaitos toimii vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa ja on voimakas vaikuttaja alueellisessa kehittämisessä"
- Yhteiskunnallinen palvelutehtävä lisätty yliopistolakiin
- Alueellinen tehtävä mainittu ammattikorkeakoululaissa

■ YLIOPISTOJEN ALUEELLISESTA TOIMINTAA TUETAAN

- Yliopistojen alueellinen tehtävä on huomioitu perusrahoituksessa
- Yliopistoissa toteutetaan vuosina 2004 - 2006 alueellisen kehittämisen toimenpideohjelmia
- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteiset aluestrategiat päivitetään
- Yliopistokeskuksille osoitettu vuonna 2004 3 milj. euroa toimintaympäristöjen kehittämiseen
- Opetusministeriön tavoitteena saada lisärahoitusta yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen alueelliseen toimintaan

■ KORKEAKOULUJEN ALUEELLISEN KEHITTÄMISEN OHJELMA YLIOPISTOISSA VUOSINA 2004 - 2006

■ Vuosi 2004	2 370 000 €
■ Vuosi 2005	2 650 000 €
■ Vuosi 2006	2 730 000 €

Alue- ja innovaatiotoiminnan rahoitus yhteiskunnallisen palvelutehtävän rahoituksessa yhteensä 26 000 000 euroa.

■ OPM:p ALUEELLISESTA KOULUTUS-TARJONNASTA

- Yliopistojen sisäännotot eivät enää kasva nykyisestä
- Yliopistojen koulutustarjonta säilyy nykyisellä tasolla - sisäinen painotus muuttuu
- Täysimittaisen tutkintoon johtavan koulutuksen sisäänotto vähenee laskennallisesti vuoteen 2008 (18 900) - koulutuspaikat kuitenkin nykyistä tehokkaammassa käytössä
- Joustavien maisteriohjelmien määrä kasvaa vuoteen 2008 (3 500)
- OPM:n päätöksessä huomio "suuntamerkkeihin"
- Yliopistojen tulee miettiä tulevia koulutusrakenteitaan ja uudistaa niitä rakenteellisen kehittämisen avulla

■ YLIOPISTOJEN JA AMMATTIKORKEAKOULUJEN YHTEISET ALUESTRATEGIAT

- Valmistuivat vuoden 2002 lopussa
- Päivitetään 30.9.2005 mennessä
- Vähintään maakuntatasolla
- Alueiden omista vahvuuksista
- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen työnjaon selkeyttäminen
- Tutkimus- ja kehitystyö
- Aikuiskoulutus ja maakuntakorkeakoulut
- Kansainvälinen yhteistyö
- Kansallinen yhteistyö ja verkostot
- Yhteisrahoitteinen toimintamalli

■ TEKNIIKAN KOULUTUKSEN LAAJENTAMINEN (1)

Selvitysmies Urosen ehdotukset

- Tekniikan alan koulutusta ei tule lisätä
- Jyväskylän yliopistolle DI-tutkinnonanto-oikeus kandidaattiasteelta
- Kuopion yliopisto jatkaa ympäristötekniikan muuntokoulutusyhteistyötä Oulun yliopiston kanssa
- Muut Kuopion yliopiston koulutustarpeet hoidetaan maisteriohjelmien avulla
- Lääketieteen teknologian ja ympäristötekniikan DI-koulutustarve selvitetään valtakunnallisesti

■ TEKNIIKAN KOULUTUKSEN LAAJENTAMINEN (2)

- Opetusministeriö käynnistää Urosen esittämät selvitykset lähiaikoina
- Tutkinnonanto-oikeuksien osalta odotetaan selvitysmies Rantasen raporttia
- Opetusministeriö pyrkii tekemään ratkaisut loppuvuodesta tekniikan, oikeustieteen ja terveydenhuollon alojen osalta.

■ AMMATTIKORKEAKOULUJEN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖ

STRATEGIAT

- Ammattikorkeakoulut arvioivat ja päivittävät tutkimus- ja kehitystyötä koskevat strategiansa 12/2004 mennessä
- Aluestrategioissa t&k-työ nykyistä laajemmin
- Hankkeita pyritään lisäämään ja priorisoimaan erityisesti alueen ja amk:n vahvoilla aloilla

ORGANISOINTI JA AMK-VERKKO

- Tutkimus- ja kehitystyö on kiinteässä yhteydessä opetukseen, työelämäyhteistyöhön ja aluekehitystyöhön
- Tukipalvelut tarjotaan keskitetysti
- Pieniä yksialaisia pisteitä kootaan suuremmiksi monialaisiksi kokonaisuuksiksi

AMMATTIKORKEAKOULUJEN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖ...

YHTEISTYÖN VAHVISTAMINEN

- Ammattikorkeakoulujen keskinäistä yhteistyötä lisätään
- Yhteistyö yliopistojen kanssa tärkeää kansainvälisen kilpailuaseman parantamiseksi
- Kansainvälistä opiskelija-, opettaja-, tutkija- ja asiantuntijavaihtoa lisätään
- Kannustimia yritys- ja työelämäyhteistyöhön

RAHOITUS

- Tekesin ja Suomen Akatemian rahoitusmahdollisuuksien nykyistä laajempi hyödyntäminen
- Sosiaalisia ja organisatorisia innovaatioita sekä hyvinvointipalveluja tukevan t&k-työn rahoitusmahdollisuuksien kehittäminen
- Kumppaneita EU:n tutkimuksen puiteohjelmiin

AMMATTIKORKEAKOULUJEN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖ...

TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN KYTKEYTYMINEN OPETUKSEEN

- Opettajille määräraikaisen päätoimisen työskentelyn mahdollisuuksia tutkimus- ja kehitystyöhankkeissa
- Ammattikorkeakoulujen henkilöstön tutkimus- ja kehitystyön osaamista vahvistetaan valtakunnallisesti ammattikorkeakoulujen yhteisellä ohjelmalla
- Jatkotutkintojen kehittäminen tutkimus- ja kehitystyön tavoitteiden mukaisesti

TULOSTEN HYÖDYNTÄMINEN

- Hyödyntämiseen liittyviä kannustimia ja toimintamalleja tulee vahvistaa
- Tulosten raportointi ja julkaisut
- Riittävät innovaatioiden tukipalvelut

AMMATTIKORKEAKOULUJEN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖ...

EETTISET PELISÄÄNNÖT

- Tutkimusetiikan koulutus ja hyvän tutkimuskäytännön edistäminen
- Tutkimus- ja kehitystyön tulosten julkisuus on pidettävä lähtökohtana. Opinnäytetöiden on oltava julkisia ja niiden tulee olla avoimesti arvioitavissa.

YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN

- Yrittäjyyden edistäminen kehittämisstrategioihin
- Tutkimushankkeilla, yrityshautomoyhteistyöllä ja opiskelijoita yrittäjyyteen kannustavilla toimilla (opiskeluaikainen yrittäjyys, sukupolvenvaihdoshankkeet, kummiyritystoiminta)
- Korkeakoulujen osaamiseen perustuvien uusien yritysten riskirahoituksen roolia ja sen tarjoamia mahdollisuuksia tulee selvittää.

■ SELVITYSMIES RANTANEN

- Korkeakoulujen rakenteiden kehittämistä koskeva selvitystyö valmistumassa
- Raportin luovutus 21.10.
- Osa tiede- ja teknologianeuvoston laajempaa kokonaisuutta koskien julkisen tutkimusjärjestelmän kehittämistä
- Tiede- ja teknologianeuvoston suositukset vuoden lopussa

■ MAAKUNTAOHJELMIEN/ TOTSUJEN VALMISTELUSTA

- Opetusministeriö koordinoi valtakunnallista koulutus-, tutkimus- ja kulttuuripolitiikkaa
- Korkeakoulut ja lääninhallinto osallistuvat alueilla tapahtuvaan valmistelutyöhön
- Erilaisten alueellisten strategioiden on kohdattava toisensa → yhtenäisellä strategialla ja painopisteillä eteenpäin.
- Yliopistopalautteessa yliopistoja on mahdollisuuksien mukaan kehotettu ottamaan huomioon toteuttamissuunnitelmien rakennerahastohankkeet
- Korkeakouluja koskevinä päätösasiakirjoina ovat edelleen tulossopimukset ja erilliset hankepäätökset

■ MITEN KORKEAKOULUJEN ALUEVAIKUTUKSIA VOIDAAN VAHVISTAA?

- Strategiatyön vahvistaminen ja alueellisen tahtotilan selkeyttäminen
 - omien painoalojen määrittäminen ja vahvistaminen
 - erilaisilla alueellisilla strategioilla keskinäinen yhteys (esim. maakuntaohjelmat toteuttamissuunnitelmineen, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteiset aluestrategiat)

- Alueellisia kehittämishankkeita rakennetaan suurempina kokonaisuuksina
 - alueellisten toimijoiden yhteistyö
 - yhteistyö opetusministeriön aluehallintoon
 - hallinnonalojen välinen yhteistyö
 - kansainvälinen yhteistyö

MITEN KORKEAKOULUJEN ALUEVAIKUTUKSIA VOIDAAN VAHVISTAA?...

- Yhteistyön ja sitoutuneisuuden vahvistaminen
 - yhteinen tahtotila, johon eri osapuolet valmiita sitoutumaan myös taloudellisesti
 - yhteistyön ja verkostoitumisen kautta vahvistetaan osaamis pohjaa
 - pitkäjänteisyyden turvaaminen
 - rahoitus pohjan turvaaminen
- Olemassa olevan osaamisen kehittäminen ja hyödyntäminen
 - korkeakoulutus ei voi rakentua jatkuvan kasvun periaatteelle
 - korkeakoulujen profiloituminen ja erikoistuminen
 - toimivien yhteistyörakenteiden kehittäminen
 - rakenteellisen kehittämisen hyödyntäminen